Constat 2° ex Arrig. n° 183: qa creaō sit differt a generōe eo qd subiectum concurrat ad hanc, n. uō ad illam: sed quaeqz subti ē limitatus, et imperfectior, qm̄ efficientis: qō possibilis ē creā aequaliter uirti subti et efficientis, ē saltem therg duplicē uirtem, unam aequalentem efficientis, alterā rē mālis a ∾

Pro qā ɔtraria stant Diuus Thomas, l. in Metaph. dsp. 20, sect. 2ª, n° 12, et alii multi, qi citat et se-qtr J.-d. tractu 2° d. cis, n° 484, q̄ sic duit 1° ad cre-andam principalr reqriti uirtus infinitā in aū 1°: qō solus Deus pōt creare a ∾ Arg° aūs qndo n̄ Deus creat ma-teriam 1ªᵐ, t aīam rōem n. applicat uirtem infinitā in aū 2°, nec ɔcurrit infinitō mō: qō signum ē ad creandum n. reqrere uirtem, seu pōām in aū 1° infinitam a ∾

Nec obstat, qd Deus illam applicet, nam et ap-plicat ad producendum colorem n. narius illam supponi in Deo ɔcomitanter, et mālr, sicut et supponitr qndo Deus coluit, item, n. narius ad opperandum ōīno inde-pendenter ab alio reqri uirtem infinitam; creā tn̄ prin-calr creans et q̄ loqmur n. crearet ōīno independenter.

Infertr: tūs crōis sit, cus distat infinite a nihi-lo: qō ad creandum reqriti uirtus infinitā in aū 1° a Dato anti, nego conā, et rō ē, qa sufficit, qd tūs producendus sit finitus, ut ad illam n. reqrat uirtus infinitā, sicut ad productionem rei magis attenditr ad trūm ad qm̄, q̄ producitr, qm̄ ad trūm a q̄, q̄ cuiq, q̄ n. producitr a ∾

Constat solutio, qa qndo tūs ad qm̄ ē impossibi-lis

tis, et productio ē impossibilis, omnis terminus ē quod sit possibilis, unde ē, quod licet non chimaera sit possibilis, tamen illius productio ē impossibilis: quo similiter, quando terminus ad quem ē infinitus, licet terminus a quo sit infinitus, sufficiet virtus finita: dum terminus generationis equi, et ē ab extremo infinito nimirum ex nihilo equi, et tamen ad generationem non requiritur virtus infinita.

Replicabis: potentia motiva percurrens spatium in infinitum debet esse infinita: ergo et potentia producens unum extremum infinite distans ab alio, necessario debet esse infinita. Dato antecedente, nego consequentiam, ratio ē, quia potentia motiva in ipso illo spatio infinito, quod percurreret, extenderet virtutem aliquam, unde ad percurrendum spatium infinitum egeret virtute infinita: at vero potentia productiva non extendit virtutem in termino: unde si hic fuerit finitus, licet distet infinite ab alio, sufficit finita virtus in tali potentia.

Quaeritur 2°: talis creatura et esset creans creaturam: ergo et posset creare se ipsam. Nego consequentiam, ex eo enim, quod possit aliquam creare aliqua entia, non sequitur, quod et possit se ipsam, nam quilibet ignis productum ē a se fortasse, quod possit producere alios ignes, quod tamen sequitur esse posse producere se ipsum.

Quaeritur 3°: modus operandi sequitur modum essendi: sed impossibilis ē creatura, quae in essendo non praesupponat potentiam passivam, saltem ad recipienda accidentia: ergo ē quae in operando non supponat potentiam passivam. Dico maiorem: si ad dependentiam et existentiam, concedo, si causalitatem, nego. Explicatur solutio: res, quae in suo esse dependet ab alia, et dependet in operari, et in hoc operari sequitur dependentiam et ita exhibit creatura virtute Dei: et res, quae independens in essendo et independens in operando, et ita se habet Deus in creando: item res, quae actu non existit non potest actu operari, et in hoc sensu

nsu

necessariō seqtr ēē q ad ejsdām.

Et si argum aliud intendit pbare, nā neganda ē mai-
or, q̄a n. ē, qd neceẽ debeat oppari cō mō, q ipsa ē, nam
Deus nullam includit pram passivam realem, et tn̄ pot operari
p eductionem supponendo pram passivam: item aia rōnaly ē
independens à subiecto, et tn̄ n. operatr independenter ab illo.

Inferes: gō nulla ē aō adeo ppria Dei, q n. possit
communicari cretis. Nego illatum, nam aō illa p quam
Deus operatr independenter n. solt à subiecto, sed etiã ā superiori,
nulli pot communicari, et in hoc sensu dicitr cōiter, qd creare
sit proprium solius Dei.

Dicit 4º: si possibilis ē creã creans principalr, ē pos-
sibilis erit creã principalr operans miracula: sed hoc ē absurdum,
siqd miracula ponuntr, ut signa Divinitatis. Resp. cōiter
negando sequelam, raō disparis ē, qa operari aia miracula ē invo-
lvere orbem nãe, qd solt spectat ad Actorē nãe, et ad supremum
Dominum: creare autem nãm iam aiam rōnalem n. ē supra
ordinem nalem rerum, imo valde cōforme nãe mixti ivi, et aiæ
rōnalis.

Dicit 5º: soli cã universalissimæ debet tribui universa-
lissimus mōs causandi: sed hic ē creaō: gō. Resp. Nego
minorem, nam tam aliis ē mōs causandi p creaōem, qm p ed-
uctionem, cū p utrumq producatr ens n. cōplexum, sed debet
in aliis includi, qre ex hoc cap. n. minus convenit creaō,
qm eductio cã ivæ, q dicitr universalissima q̄tus convenit
iis oibus causis qt, ipsa nō à nulla dependet in ope-
rando, q operandi mōs aiæ ē altissimus, et ideo solt uni-
versalissimæ cæ tribuitr.

Du-

Dices 6º: si talis creã foret possibilis, ipsa haberet diversum mum ab his q̄ d̄ facto dantur: q̄ d̄ facto ēēnt producta, sicut ad pfectionem huius universi spectat, ut in eo dentur oĩs gnis creaturã a pfecta, qa multi ex ptariis admittunt possibile ēē, corpus simplex pfectum, qd ibi haberet diversum ordĩm ab his q̄ d̄ facto dantur: ex qb̄ n̄ inferunt dari d̄ facto pfectum a ∾

R. q̄ō nãdo creãm, nec pbãõ urget, qa n̄ tenetur Deus pducere oẽm ornatum huius universi, ꝗ illum pduxerit libere, qd n̄ dubitet, qd creato orbe posset Deus n̄ creare Angelos, item, qd maior ēēt ornatus universi si in illo n̄ ẽẽt formicæ, muscæ, et alia aliã pducens, & eorum loco pduceret alia pfectiora, qd tñ n̄ fuit, qa noluit: q̄ō illo ẽ dari d̄ creã pcipuabĩ creanti a ∾

Infert: talis creã n̄ foret superioris ordis, qm sunt Angeli: sed Angeli n̄ possunt creari: q̄ō nec talis creã a R. 1º posse ēē superioris ordis, qm sunt Angeli, n̄ n̄ facile pr supremum Seraphinum ẽẽ pfectissimam creãm ꝗ oĩs in creã possibilium dicunt: ꝗ ipsi Seraphinus creare n̄ posset, nihilominus id n̄ convincit creã illi pfectiorĩ d̄ q̄ ẽẽ q̄ō a ∾

R. 2º talem creãm ẽẽ imperfectiorem Seraphino, qa sicut calor ipse pducere alium calorem, n̄ in sequitur, q̄ō ꝗ pfectior Adamante, q n̄ ipse pducere alium Adamantem: ita n̄ valet, illa creã ipse creare: q̄ō ꝗ pfectior Angelo n̄ potente creare, et rãõ ẽ, qa ille excessus posset in Angelo compensari: si autem urges, sunt creã pfectiores n̄ possint fieri aliis pductiones, qs fiunt creã pfectiores a R. tñ id refundi in ipsarum nãs, ut refunditur in nãm ignis qd possit pducere alium ignem, & caloris alium calorem, n̄ tñ Coelum aliud Coelum, ꝗ

Ada-

Adamas, alium adamantem, nec alia nisi eiusdem spei, et sic de aliis.

Solet solet agitari ab aliquibus hoc loco, an creatura ad infinitum, ut sit possibilis circa eiusdem materiam, sed hoc tractavi in Lib. 1°, in Phisica, tractatu 4°, disp. 2ª, unde ad finem properamus.

Disputatio 3.ª

De causa finali, et exemplari

Sectio prima

Quid, et quotuplex sit Finis

Quaeres 1°, quid sit finis? Finis ut sic id est, ac nostra quam sibi proponit agens in exercitio suarum actionum; seu id cuiusgratia aliquid fit, seu propter quod aliquid fit. Ita Coll. 2° Phisicorum cap. 1°, q. 2ª, art. 2° et in colleg. disp. 23, sect. 1ª, n° 1°. Unde colligitur duo requiri ad finem, 1um ut ametur propter se, 2um, ut aliquid ametur propter illum, nam si res non ametur propter se, sed propter aliud, iam non amatur, ut finis, sed ut medium; item quando res amatur sine ordine ad media, ut quando quis delectatur de existentia Dei, non amatur, ut finis talis, quia non est, nisi res, quae sit propter se ametur, sine ordine ad aliud, et sit in eius 2°, quatenus sit est apta, ut propter illam amentur media.

Quaeres 2°, quid sit amari propter se? Resp. cum P. Hurtado de Caia, disp. 23, esse habere propter se rationem motivam amoris, ita ut habeat bonitas ipsa finis, quae propter suam

perfectionem per se, et ratione sui mouet ad amorem, aliter se habet bonitas mediorum, siquidem non mouet ad amorem sui, sed finis, cuius gratia amandi media.

Quaeres 5°: quotuplex sit finis. R. 2° dicendi finem cuius et cui. finis cuius est ille, ad cuius acquirendi gratia aliquid operamur, v.g. sanitas, cuius acquirendi gratia sumimus pharmacum. 2us ille, cui procuratur finis cuius, v.g. homo cui procuratur sanitas.

Uterque namque ex fine cuius et fine cui ad rationem essentiam finis requiritur, nam sanitas amatur in abstracto, sed ut alicui conueniens propter suam perfectionem, sicut dicimus utrunque esse unum finem, siquidem uterque propter se potest excitare complacentiam; nam quando homo quaerit sanitatem, excitatur ab amore sui, et ab amore sanitatis propter ipsius perfectionem et conuenientiam, quod non habet quando amat media, siquidem haec non mouent ad amorem sui propter se.

Signum quod est, quod non possumus amare finem cuius, nisi et amemus finem cui, quia bonum est essentialiter respectiuum, nec potest intelligi quod sit bonum, et conueniens alicui, quare tunc illud possumus amare amore beneuolentiae, id est, non illud [illegible] nobis concupiscendo, sed contrario illud debemus amare in ordine ad illud cui bonum esse cognoscimus, cum neuter possit dari unus finis sine altero, in quo utroque completur finis adaequatus.

Arguere 2° contra finem cuius. Finis est illud, in quo sistit intentio operantis, atque haec non consistit in fine cuius, sed in fine cui, ergo solus finis cui est uere finis. Distinguo maiorem: in quo sistit omnis, nego; sed non potest esse ratione finis principalis, qui est finis cui, in quo sistit in=

te=

tensio efficientis, id est propter se ipsum amat, et non propter aliud a se productum amatur, et in hoc distinguitur finis cuius a medio, medium non; v.g. pharmacum non amatur propter se ipsum, sed propter sanitatem, quam producit, nec ex eo, quod finis cuius subordinatur fini cui amittit rationem finis, sicut, nec sic amittit rationem efficientis, ex eo, quod subordinatur alteri efficienti, nempe Deo.

Et dic intentionem efficientis esse in fine cuius, tamquam alio obtinendo, consistit non in sanitate, et parando, nam propter illam sumit pharmacum, quod est medium, cum in utroque in aliquo consistat ultimo in suo genere intentio efficientis in fine cuius, et in perfectione subiecti, in fine cui, ut in ratione perfectionis. Vide hic, quod dicendo philosophus dicit finem esse illud propter quod omnia appetuntur, loquitur de fine ultimo, et non de intermedio, intellecto quod omnia, quae sunt infra illum fiant propter illum.

Arguitur 2do contra finem cui: finis est id, cuius gratia aliquid fit: sed quod fit, fit gratia finis cuius: ergo finis cui non finis, sed ad summum est subiectum finis. Distinguo minorem: fit gratia finis cuius tantum, nego, et dico, et fit gratia finis cuius in concreto, non tamen in abstracto, et non est finis, cui amatur propter se, et ex illius amore quis appetereter, non est, quod sit non finis.

Subsectio 2a.

Quinam sit principalior finis.

Difficultas est uterorum finium sit potentior. Adverte finem posse summi in ratione entis, et in ratione finis,

sed

sue, quod idem in ratione causandi, et finalisan-
di: si finis primo modo sumatur, solet fere finis
cui, nobilior esse fine cuius, nobilior est enim per-
sona hominis, quae est finis cui, quam divitiae, scientia,
sanitas, quae sunt finis cuius, interdum vero finis
cuius nobilior est fine cui, ut quando ego expecto
mihi, in quo casu Deus, qui est finis cuius in ratione entis nobilior est fine
cui, nimirum persona creata.

Si vero sumatur finis in ratione causandi, et finalisandi, solet
magis amare finem cui: probatur, quia finis cui magis amatur, et ama-
tur amore benevolentiae propter se, finis vero cuius amatur propter
aliud, id est amore concupiscentiae: patet deinde ex illo principio: propter quod
unumquodque [illegible] in causis [illegible] propter quod unumquodque tale,
et illud magis: sed finis cuius amatur propter finem cui,
[illegible] in ordine ad illum: finis cui magis amatur.

Dices: quando homo [illegible] propter se ipsum amat Deum: homo
est finis cui, et Deus est finis cuius: atque non potest homo [illegible]
rationabiliter magis amare se ipsum quam Deum, alias
esset inordinatus, et vitiosus, quia inordinatio non potest reperiri in [illegible]
ipsi, et non honestus: ergo finis cui non amatur magis, quam finis
cuius. Dico [illegible] minor: non potest amare se ipsum magis, quam Deum
[illegible], [illegible], nego: est non homo [illegible] illum [illegible] magis
amet se ipsum, quam Deum [illegible], et ultimate magis amat De-
um, quia propter illum amat se ipsum, et dirigit se ipsum ad
Deum, ut ad ultimum finem.

Contra: si quis propter se ipsum amaret alium, ab eo
minus amaretur alium, quam se ipsum: ergo si propter se ipsum
amat [illegible], ab eo minus amabitur Deum, quam se ipsum.

Re-

Nego enim, dicta ratio quia propria ratio non est ultimus finis sui, et ideo qui
hic propter se ipsum amat proximum, non se amat propter proximum
ultimate et tote, at vero Deus est finis ultimus sui vel
ex ipso, qui Deum amat propter se ipsum, amat se ipsum pro=
pter Deum ultimate et tote &c.

Infertur: quod talis amor est amor charitatis, et benevolen=
tiae, non vero sufficientia &c. Nego illud enim, talis non amor re=
mittit alium forum sufficientem a fine cui propter quem, quae sunt
tales, non vero a fine cui tote, qui est Deus, tote, et ultimate
amandus, ut talis amor saltem implicite sit amor bene=
volentiae &c.

Ad rationem ad argumentum, dicit quod dicitur unum posse
unum amari magis quam aliud, primo appretiative, ita
ut unum relinquat propter aliud, nam illud cui sic adhaere=
mus, ut pro illo aliud relinquimus, dicitur a nobis magis am=
ari appretiative: secundo vero intensive, ita ut unum ametur
propter aliud, nam illud propter quod aliud amatur magis amatur
illa plenius propter quod unum quod quis &c.

Quod si notat, idem est non esse illicitum amare aliquam
creaturam intensive magis quam Deum nam hoc non
est anteponere Deo creaturam, immo hic amor fit tan=
tum alio appretiativo, quo magis appretiatur ipse Deus et quod
sit relinquendus Deus, aut creatura, potius relinquenda sit
creatura quam Deus: itaque major amor intensivus non to=
llit illum amorem Dei appretiativum super omnia, quod solus
est de praecepto, nam non tenemur amare Deum summo
amore intensivo, sed summo appretiativo, unde ad argumentum
dicitur quod autem ipsi, creaturam magis se amare quam De=
um

um intensive, et n. appretiativa, et quum ipsi quis intendit abmor appretiativo et magis amatur circa intensive, amor vero circa intensive magis est habitus, solus est ipse finis major amor appretiativus.

2.° dividitur finis in proximum et remotum, proximus est primo intenditur, ut sanitas aegroto, remotus est, ad quem proximus ordinatur, ut studium, in quod aegrotus ordinat sanitatem, quam sibi intendit.

Inferes ergo si finis proximus ordinatur ad remotum iam non est finis, sed medium. Dist. ergo illorum sub ea ratione qua ordinatur, conc. sub alia ratione, qua ad illum non ordinatur, nego illorum: unde ergo sanitas ordinatur ad studium est medium, sed ideo amatur quia est studium non vero, unde aliam amatur propter suam bonitatem convenientem hoc est finis eius, quod si studium adhuc ordinetur ad honorem hic erit finis remotior, nec est inconveniens, quod sub diversis formalitatibus, et ratione diversorum sit medium et finis, sicut eadem cognitio potest esse, et ita rationum consequens ex quo infertur, et quia ratio alterius illius inferenda.

3.° dividitur finis in ultimum, et partialem: ultimus est ille, in quem omnia referuntur, ipse autem non refertur, et hic est solus Deus: partialis est ille ad quem alii partes aeque referuntur ut sanitas, ad quem refertur ambulatio, pharmacum, dieta, etc. Alia dantur divisiones, quas parvo, utpote parvi momenti.

Subsectio 2.

Quomodo requiratur cognitio ad finem

8.

N. ē dubium cognitionem cū dilectionem requirendam, ut iā similis apparet. Xma illud prium: Nil volitum, quin cognitum. Quia ē requisita requirit cognō ad finem. 2ā requi necessitate logica: ita P. Vasquez, Salas, Gonzalez, Pelles, Arrig., et aliis, disp. 1ª nº 44, S. L. tract. 1 disp. nº 64: prio quia obiectum voluntatis ē bonum absolute, sed bonum apprehensum: sed si voluntas ferretur in obiectum cognitum quæ esset extra suum obiectum: ergo Xma 2ª: quia voluntas ē potentia cœca: ergo non potest tendere in incognitum, alioquin ferretur odio in obiectum bonum, et amore in obiectum malum &c.

3º: quia res non cœteris non potest nec Divinitus amari: ergo nec res non cognita amari: probatur con., quia quod est iā phica ad agendum in obiecto voluntatis ē iustitia per cognitionem ut ameretur: ergo sine cognitione nec Divinitus poterit bonum amari &. Confirmatur, quia res cognita, ut mala, licet in se habeat bonitatem, non tamen potest elicere, nec Divinitus amari: ergo similiter res in se bona, si tamen non cognoscitur, debit minimum quod possit elicere, quia hoc non potest facere nisi per manifestationem boni &c: ergo non poterit sine cognitione amari &c.

Contrariam in cam tenente P. Alb., P. Granados, Oviedo, apud S. L. citatum nº 64, et probant 1º: quia omniā potest suppleri à Deo: ergo et cognitio &. Sed 2ª, quia res potest cœteris sine approximatione et passo, similis ā non potest exire, sine cognitione in actu, sequeretur implicatio, nempe quod amor terminaretur ad obiectum, et non terminaretur: terminaretur, ut supponitur, non terminaretur, quia amor non terminatur ad obiectum proprie nobis, sed in sententia nostra tantum ad argumentum &. Nego etiam, nam approximatio in iā effi-

ci-

cienti e volio tantum phica, at vo cognio e volio Logica,
nam actum intellectus e bum, non ut ipsi sed bum cogni-
itum .

Obiiciunt 2o: quando intellectus vult 1am cog-
nitionem fert in illam, qn illam proprie non gaudeat: go bi-
potest velle actum sine previa cognitione . R. supponi fo, qd
intellectus potest velle 1am cognitionem, ad aum acion cognitio-
nis determinatus illus ut ab ipse, ut ab obio, vel a Deo,
Et quando intellectus vult 1am cognitionem fidei, saltem
confuse cognoscitur, et quando imperat ratio, ut nihil co-
gitet, nario det velle ridea carentia cognitionis, in
carentia imperatu e intellectu .

Obiiciunt 3o: qa amor consistit in sola qualitate predicta:
sed Deus potest ponere illam qualitatem in intellectu sine pre-
via cognitione sicut illam potest ponere in aliqua lapide:
go sine cognitione redderet intellectus amans . R. nam
positum in intellectu sine previa cognitione non reddere
intellectum amantem sed habentem amorem nam intellectus
non est tunc subiectum proportionatum, qa hoc dicit ordo
ad intellectum et cognitionem ibi .

Obiiciunt 4o ut supra, nec argumenta obi propor-
tionati actualiter deficit illum potest a Deo suppleri
defectus tam ipsius, quam obi convenientis; go silicet cognio
finaliter deficit ad intellectum potest a Deo suppleri defectus cogni-
tionis . R. ut dixi: quando enim, qualitates potentio-
nes requirunt tantum, ut efficientiae concurrant, et securius
efficientiis potest suppleri a Deo in eodem genere: at vo
cognio requirit ut deficit, et repraesentet obiectum tali
intellectus, quod aliter proponi nequit, ac sic ferret intellectus ex-
pra

tra suum obiectum formale, quod est bonum cognitum, si ferretur in incognitum. Resp. 2º Actibus voluntatis non dependere in esse 2º a cognitione, ut a movente ut sic, sed ut a tali movente, hoc est faciente, quod obiectum appareat bonum; haec enim motio non potest expectari, nisi a cognitione, quae per eam solum potest bonum apparere.

Subsectio 3ª

Utrum sufficiat cognitio sensitiva ad actum voluntatis.

Resp. negative cum Divus Thomas, Caietanus, Ferrar., utergi S., Amicus: probatur, quia voluntas propria est specialiter appetitus rationalis: ergo non potest moveri, nisi a cognitione rationali, qualis est sola intellectualis, aliquin ferretur extra suum obiectum. Probatur iterum, quia cognitio phantasiae non attingit habitudinem, et proportionem formalem mediorum ad finem: ergo non sufficit ad operandum propter finem rationaliter et formaliter.

Arguens 1º: phantasma corporeum concurrit ad speciem spiritualem: ergo etiam poterit concurrere ad actum spiritualem voluntatis. Nego consequentiam, disparitas est: quia concursus phantasmatis ad speciem est effectivus, ad quem habet sufficientem habilitatem naturalem; cognitio vero ad actum voluntatis concurrit formaliter proponendo obiectum, sed autem cognitio materialis non potest attingere habitudinem mediorum ad finem, ideo haec est extra illius obiectum, et non potest proponere sufficientem habitudinem concurrendo formaliter.

Arguens 2º: cognitio naturalis potest movere voluntatem

ad

ad actum supernalem, saltem et possibili: ergo et cognitio materialis ad actum spiritualem a Dato ante, nego consequentiam, quia intellectus adhuc voluntatis non ferretur extra suum obiectum quod est bonum, non naturale, sed supernaturale cognitum per cognitionem realem: in 2º vero iam ferretur extra suum obiectum, cum non sit appetitus realis cuius obiectum debet esse cognitum, seu propositum per cognitionem realem.

Arguitur 3º: radicatio in eadem anima sufficit, ut phantasia moveat voluntatem spiritualem, nam illius propter radicationem in eadem anima movet appetitum corporeum: ergo etc. Nego consequentiam, et illius probationem, cum Divo Thoma, nam cognitio intellectiva est improportionata ad movendum appetitum sensitivum, non propter nobilitatem, sed propter [illegible]. Alii dicunt cognitionem intellectivam, cum longe sit superior sensitivam, posse imperare, quod imperat sensitivam, at vero sensitiva, cum sit ignobilior, non potest imperare, quod debet potest intellectivam etc.

Arguitur 4º: experientia docet voluntatem vehementius ferri in obiectum delectabile, cum cognitum est a sensu, quam cum cognitum est ab intellectu: ergo tenet cognitio sensitiva movet voluntatem. Nego consequentiam, quia voluntas fertur vehementius in tale obiectum ex eo, quod illius non est cognitum obiectum, sed et delectationem sensibilem, quam fit sensus: sed omni modo convenit voluntati a cognitione intellectiva, quae talem delectationem cognoscit etc.

Quaeres 1º utrum sufficiat sufficiat cognitio apprehensiva ad actum voluntatis. Respondeo negative, si sermo sit de apprehensione pura: ratio, quia ad operandum propter finem

re

requirit cognitio determinata proponens obiectum, ut bonum con-
veniens et malum disconveniens; sed obiectum per puram
apprehensionem cognitum repraesentatur indifferens, ut sit con-
veniens et disconveniens: ergo 4.a Deinde pura apprehensi-
o non est deliberatio, quae requiritur ad libertatem: Deinde voluntas
debet certificari de malitia et bonitate obiecti; sed pura appreh-
ensio hoc non facit: ergo etc.

R. nego sufficere apprehensionem istius ad hoc, ut
voluntas aliquid non amet obiectum imperfecte cognitum, non est, quia cau-
sa istius non aliquis eius voluntatis: sed istius est pura apprehe-
nsione, et non deliberet actu, illud tamen aliquo modo attin-
git: ergo erit in voluntate aliquis eius actum ineffica-
cem attingat, non tamen circa illud deliberet, quia eius est simplex
complacentia etc.

Contrabis: deinde procedere de actibus apprehensione pura,
nam si fuerit [illegible] sufficienter voluntas [illegible]
sufficit, ut voluntas [illegible] finem [illegible]: appetitus sen-
sitivus movetur a simplici apprehensione sensus: ergo et voluntas
a simplici apprehensione etc. Nego [illegible], nam hoc solum
probat apprehensionem sufficere ad aliquem eius voluntatis [illegible]
non tamen ad liberum etc.

Quaeres itidem: an ad libertatem requiratur iudicium
practicum eliciens non solum obiectum esse bonum, sed etiam conveniens
esse, ut hic et nunc amettatur. R. negative contra Vasquez, et S.
L. [illegible], quia sine iudicio reflectente [illegible] voluntatis elici-
endum solum voluntas amare, ut sit in amore Beatifico
et in aliis [illegible], quae sine cognitione reflexa elici-
untur: deinde ad libertatem solum requiritur cognitio indifferens,
sed haec consistit in eo, quod attingat obiectum, ut bonum, sit et malum,

seu

seu, ut sumeret bonum, seu, ut non sumeret malum: quod tamen non dicit iudicium reflexivum supra convenientiam actus eliciendi debiti libertas.

Oppositum sic Mast. in Metaph., disp. 23, et probat 1°: quia voluntas quando operatur libere non est amat obiectum, sed et ipsum actum, quem elicit: quod non est cognoscit obiectum, sed reflectit supra actum voluntatis. Respondeo voluntatem amare actum, quem elicit, et quod non vero, ut patet, ad amandum vero est requisita cognitio rei, quam amat, ut patet, non vero, quod amatur, ut patet, ut sic est in amore beati sic constat.

Probat 2°: quia omnis actus virtutis debet regulari a prudentia; sed actus prudentiae est actus practicus, dictans, ut hic, et nunc aliquid fiat: ergo requirit iudicium practicum. Respondeo non esse necessarium, ut actus virtutis regulentur adaequate a prudentia: sed satis est, quod sit a principio inseparabilis, seu quod regulet sufficienter.

Dices: iam datur iudicium reflexivum supra actum voluntatis non liberis quoniam hic actus ab aliis in principio, quod Respondeo. Nego: nam ad actus in principio praecedit iudicium, quo sit de bonitate obiecti, et sit de illius malitia, seu praecedit iudicium dictans obiectum esse bonum amandum, et aliud dictans esse odio habendum: at vero in aliis actibus liberis datur iudicium dictans bonitatem, et malitiam obiecti, et sic voluntas amplecti, quod magis maluerit. Addo tamen me non negare posse saepe dari iudicium reflexum circa supra actus voluntatis, cum tamen ad debitam libertatem hoc iudicium absolute non requiritur.

Subsectio 4a

Quaeritur de situatione finis in actu 1° finalisandi.

Di:

Difficultas 2ª est quid moveat finis in actu 2º? R. non movere per cognitionem sed per bonitatem ipsius finis: ita Ph[ilosophu]s 2º physicorum, cap. 7º, text. 22, ac alio 2º, Vasquez 1ª 2ae, disp. 2ª, cap. 2º, et in Metaphysica disp. 23, sect. 7ª, nº 2º, Suarez communiter, probatur: quia finis est id quod movet in actu 2º finaliendi, quod attrahit voluntatem: sed voluntas non attrahitur a cognitione, sed ab ipsa bonitate finis, illam quia solam amat: et probatur hoc, quia aegrotus intendens sanitatem non intendit cognitionem sanitatis, sed sanitatis perfectionem seu bonitatem sibi convenientem, ergo cognitio solum est conditio proponens talem bonitatem.

Confirmatur, quia quando quis odit et fugit obiectum non odit et fugit cognitionem talis obiecti, ut patet in Deo, qui odit peccatum et amat illius cognitionem; ergo et quando quis amat et intendit obiectum non amat, nec intendit cognitionem, sed bonitatem. Confirmatur ulterius, quia illas aversiones voluntas convenienter propter bonitatem obiectorum oppositarum, non vero propter cognitionem talis entitatis: ergo et cognitio bonitatis non est ratio appetendi, sed ipsa bonitas. et ergo sicut conditio est cognitio requisita ad conveniendum cum ita cognitio bonitatis erit tantum conditio requisita ad appetendum talem.

Dices 1º: non est bonitas, sed est cognitio movens utrumque, bonitas non movet terminando, cognitio movendo: ergo cognitio est ingrediens rationem finis. R. non [illegible] movet alicui [illegible] cum finem aliter [illegible] excitans et auxilians quod movet voluntatem efficienter [illegible] finis, sed solam rationem moventem, quae movet alliciendo, quod solum habet bonitas obiectiva.

Dices 2º: voluntas obiecti cognita, ut bona, tamen non cognita, ut mala convertit amorem in odium.

de-